

אבן מקיר תזעק

חלק ג'

תוכן הקונטרס:

❖ עובדות מחרידות בעיני דין תורות בישראל, זעקת שוד ושבר מדמעת העשוקים הנעשקים על ידי הבתי דינים אומנים הידועים לשמצה, לגלות פני הלוט של הצבועים לפרסם החנפים וליתן סוף למעשיהם הרעים.

❖ בירור בענין השטרי בירורין של הבתי דינים הפסולים שעוקרים הלכות פסוקות משו"ע חו"מ (ראה חו"מ סימן י"ד ס"א), והבתי דינים האלו שוללים את זכות הבעלי דינים שמגיע להם על פי הלכה והמנהג

❖ ליקוט משו"ת של גדולי זמנינו, מה שכתבו בגנות הרבנים הרשעים האלו.

אשמיהם של ישראל תלויים בראשי דייניהם (ילקוט שמעוני יחזקאל רמז שמא. דברים רמז תתב).

איתא במסכת שבת (דף קל"ט ע"א): אם ראית דור שצרות רבות באות עליו, צא ובדוק בדיני ישראל, שכל פורענות שבאה לעולם לא באה אלא בשביל דייני ישראל. . . ואין הקב"ה משרה שכינתו על ישראל עד שיכלו שופטים ושוטרים רעים מישראל כו'.

יצא לאור על ידי

אברהם גריפעלד
לונדון שנת תש"ס לפ"ק

שתא טבא ממולא בכל טוב עם כל הכתוב לחיים בירושלים,
לכבוד ידידי הרה"ג המפורסם הרב רבי שלמה יודא שווייצער
אב"ד קהל דרכי נועם במאנסי שליט"א.

שלום וברכה, באתי בזה לשאול דעת תורה וחיות דעת והשאלה היא כדלהלן: איך לעשות עם ביי"ד שהוציאו סירוב שלא כהלכה ואינם רוצים לחזור ולבטל להסירוב שנכתב שלא כדין, וידוע שאותן הבי"ד והדיינים מנהגם (אותיות גיהנום) שאפילו אם שולחים להם הזמנות והתראות ביי"ד וסירוב אינם הולכים לדיי"ת.

אם מותר לילך לערכאות לקבל עיקול נגם הדיינים?;

וגם דיברנו בענין שיש פסק באגרות משה חו"מ ח"ב סימן י"א, שמותר לילך לערכאות לקבל עיקול במקום שא"א בענין אחר, וזה לא נקרא הולך לערכאות.

נא לענות חוות דעתו בכתב.

בכבוד רב

דומ"ץ קהל

בארא פארק

חתן כ"ק אדמו"ר מ... זצלה"ה

שלמה יודא שווייצער

בי"ה, שלום וכט"ס למעלת כבוד ידידי הרה"ג ר' ... שליט"א דומ"ץ קהל ... בברוקלין נוא יארק, מח"ס באר משה על ה' ריבית וחוי"מ.

על דבר שאלתך לחות דעתי דעת תורה, והשאלה היא כדלהלן: א. איך לעשות עם בי"ד שהוציאו סירוב שלא כהלכה ואינם רוצים לחזור ולבטל להסירוב שנכתב שלא כדין, וידוע שאותן הבי"ד והדיינים מנהגם (אותיות גיהנום) שאפילו אם שולחים להם הזמנות והתראות בי"ד וסירוב אינם הולכים לדי"ת.

ב. אם מותר לילך לערכאות לקבל עיקול נגם הדיינים?;

וגם על מה שנדברנו אם כתה"ר ועם עוד כמה רבנים, בענין הפסק באגרות משה חוי"מ ח"ב סימן י"א, שמותר לילך לערכאות לקבל עיקול במקום שא"א בענין אחר, וזה לא נקרא הולך לערכאות. והיות וביקש ממנו לענות חוות דעתי מה שפסקתי בע"פ ולהעלותו בכתב, ע"כ הנני להעתיק הענין שדיברנו וכמו שבארתי לכתה"ר באריכות.

בכבוד רב

הק' שלמה יודא שווייצער

אב"ד דקהל דרכי נועם

מאנסי נוא יארק

ב"ה

שאלה

למע"כ הרה"ג המפורסם לשם ולתהלה העסקן הדגול וכו' וכו' ה"ה כש"ת ר' ... דומ"ץ דק"ק קהל ... ברוקלין נוא יארק, מח"ס ... על ה' ריבית וחוי"מ.

בדבר שאלתו בנדון שהי' לו דין ודברים עם אחד, ובעל דינו הלך לבית-דין לשלוח לו הזמנה לדין תורה, וכשקיבל הזמנה ראשונה הלך תיכף להבי"ד, ושמה אמר שהוא רוצה רק בריינע דין תורה ולא בפשרה, אז אמרו לו הבי"ד שאין לו זכות כזה, שהיום אין רשות לבעל דין לטעון שרוצה דין תורה כזה, וענה הנתבע שהוא רוצה לעבור על הענין עם חבר שלו שהוא מורה הוראה אם הדברים דלעיל הוא על פי דין או לא. אחר זה היו הנתבע עם חבירו המורה הוראה במשא ומתן עם הבי"ד בזה הענין. ובתוך הדברים היה הדיון אם הנתבע ילך לבי"ד אחר ולא לבי"ד הראשון, ובאופן שהבי"ד הראשון יסכים להני"ל או קרוב להני"ל אז יסכים הנתבע לילך אליהם לדון.

תוך הדברים שלחו הבי"ד הזמנה שניי להנתבע, וכששאלו להבי"ד מה זה ועל מה זה, ענו הבי"ד שזה דרכם אם לא עושים כרצון הבי"ד. ענו להם הנתבע וחבירו הרה"ג... שא"כ שבתוך הדברים ששני רבנים דנים בענין לאיזה בי"ד לילך, ועוד, שאפשר שילכו לדון אצליהם, ואעפ"כ שולחים הזמנה שניי, שנראה מזה שרוצים עי"ז לשלוח תיכף הזמנה שלישית ואולי סירוב ג"כ, כדי לכוף הנתבע עי"ז שיבוא אצליהם לדון. ובאותו השעה אמרנו להם שאני רוצה לילך לבי"ד של "התאחדות הרבנים" או לבי"ד של טארטיקאוו או למכון הוראה במאנסי שהם ת"ח גדולים ויודעים היטב חו"מ ויכלו לפסוק על פי די"ת. ובתוך המשא ומתן עם הבי"ד היה הטעם למה הנתבע מבקש ריינע די"ת, מפני שרוצה לדעת מקור ההלכה וביאורו (מהיכן דנתנו) ובשטרי בירורים של הבי"ד הזה כתוב בפירוש כדלהלן, וז"ל נוסח השטרי בירורין:

שטרי בירורין

חתימת ידינו דלמטה תעיד עלינו כמאה עדים שאנחנו הח"מ קבלנו עלינו את דייני בית דין צדק..... לבא ולדון בפניהם בדבר הדין ודברים שיש בינינו. והננו מאשרים בזה כי קבלנו עלינו לקיים את פסק הדין שיצא מלפני בי"ד זה, בין בדין ובין בפשרה הקרובה לדין, הכל כפי החלטת רוב הדיינים הנ"ל, ללא שום זכות ערעור, לא לפני בי"ד אחר בדיני ישראל ולא לפני ערכאות המדינה, אלא עלינו לקיים את פסק הדין כפי אשר יצא מלפני בי"ד הנ"ל ללא שום טו"מ. ואין הדיינים צריכים להופיע לבירור בבתי משפט הנ"ל. ואין הבי"ד צריך לנמק את פסק הדין. ומוחלים אנו מראש על כל תביעת ממון שיכולה להיות לנו על דייני הבד"ץ.

כן אנו מקבלים על עצמנו שאם לא יופיע אחד משני הצדדים (אחר קבלת קנין) לישיבת בית דין במועד הנקבע הרשות בידי הבד"ץ לדון שלא בפניו.

הרשות ביד הבד"ץ להוציא פסקי דין ביניים כפי ראות עיניהם ולהוסיף לשנות ולפרש את פסקי הדין שנתנו.

כל זה נעשה בקנין גמור אגב סודר בביטול כל מודעות דלא כאסמתא ודלא כתופסי דשטרא רק על צד היותר טוב ומועיל. ולא יפסל שטר זה לא בחסיר ויתיר ולא במחק וטשטוש.

ולראיה באנו עה"ח יום.....לחודש.....שנת.....

נאום.....נאום.....

ולבי"ד כזה שכותבים בשטרי בירורין שלהם בזה"ל: {ראה לעיל}, [הכלל כפי החלטת רוב הדיינים הנ"ל, ללא שום זכות ערעור, לא לפני בי"ד אחר בדיני ישראל... אלא עלינו לקיים את פסק הדין כפי אשר יצא מלפני בי"ד הנ"ל ללא שום טו"מ. ואין הדיינים צריכים להופיע לבירור בבתי משפט הנ"ל. ואין הבי"ד צריך לנמק את פסק הדין. ומוחלים אנו מראש על כל תביעת ממון שיכולה להיות לנו על דייני הבד"ץ", עכ"ל]. אין אני מסכים לילך, שהנתבע טוען, שטענת

התובע בזה הסכסוך הוא ממש טענת של דופי, ואין לו שום יסוד לא בתורה ולא אפילו לפני משורת הדין. ובוודאי שיש להתבע הזכות לקבל נימוק פסק דין עפ"י דין תורה. היתכן שיש בעולם דבר כזה שהנתבע לא יוכל לדבר דיבור אחד ולבקש מהבי"ד שיראה לו בשו"ע המקור מאיפו לקח ההלכה הזאת, הלא בכל אלפי ספרי השו"ת כתוב וחתום שרב אחד שואל בכתב, וגדולי ישראל מדורות הקודמים עונים ומבררים ההלכה בכתב יד קדשם עפ"י מקורות ראשונים ואחרונים, ונכתבו עי"ז כמה מאה אלף שו"ת ופסק דינם בחו"מ ואו"ח ויו"ד.

עוד עבר זמן, ונשאו ונתנו על הענין, והבי"ד רצו ליתן מכתב להתבע שהם יפסקו הפסק קרוב לדין, אבל לו רצו לשנות שטרי בירורין שלהם שכתוב בו כנ"ל. [ולפי דעת כל גדולי ישראל ובתוכם הרבנים הראשיים בא"י, אסור לבי"ד לכתוב שטרי בירורין כאלו].

ועוד שאפילו אם הבי"ד יכתבו מכתב הנ"ל, אם הנתבע יחתום על שטר בירורין של הבי"ד כנ"ל, חתימתו של הנתבע על השטרי בירורין יבטל את תוקף של מכתב הנ"ל.

פתאום שלח הבי"ד הזמנה שלישית להתבע, וכששאל אותם עוד פעם מה זה ועל מה זה, ענו עוד פעם כעין זה. ובכל הזמן היו הנתבע עם טוען שלו עם הבי"ד. וכל הזמן אמרנו להבי"ד שאם לא יסכים הבי"ד למה שאנו רוצים עפ"י דין, נלך לבתי דינים אחרים המבררים הפסק הלכה עפ"י דין או קרוב לדין.

פתאום, יום אחד קיבל הנתבע אגרת מהתובע שאם לא יבא עכשיו לדון אצל הבי"ד, אז יש לו כבר ברשותו סירוב מהבי"ד, והוא ישלח את הסירוב בכל העיר. כשקיבל הנתבע אותו האיגרת תוך כדי דיבור שלח הנתבע איגרת להבי"ד שהוא אינו רוצה לילך לבי"ד שלהם שעושים דברים שאינם הגונים כמו שעשו, ושהוא רוצה לילך אל הבי"ד של "התאחדות הרבנים" בויליאמסבורג, אח"כ לא קיבל תשובה מהבי"ד.

כשהתובע התחיל לשלוח הסירוב לבני תורה ולמוסדות היהודים, שלח הנתבע ארבע איגרות אחת ואחת להבי"ד, כל פעם שהתובע פרסום הסירוב במקומות חשובים בקהל, ובקש מהבי"ד לכתוב איגרות לבטל הסירוב שניתנה שלא כדין.

הבי"ד לא ענו על אף מכתב מארבעת המכתבים הנ"ל.

השאלה היא כדלהלן:

א. אם מותר לילך לערכאות לקבל עיקול שלא לפרסם הסירוב, ובנידון כזה שיש להנתבע היזק גדול של ממון ושהוא רב ואיש מכובד בקהל ועסקן גדול בצרכי צבור ונכד משפחה מיוחסת מגדולי ישראל.

ב. אם עפ"י דין יש להנתבע הזכות לילך לאיזה ב"ד שהוא רוצה.

ג. אם נוסח של שטרי בירורין כזה כשר אפילו בדיעבד עפ"י דיני התורה, ששמעתי מהגה"צ רשכבה"ג הרב אלישב שליט"א, שאם כתוב בשטרי בירורין שהנתבע אינו יכול לילך לב"ד אחר לברר הדין אם הוא עפ"י דיני התורה - השטרי בירורין אינו כשר, וכל הפסק בטל ומבוטל. ובזמן הזה צריך להיות שכל די"ת אם יש עליי איזה טענות צריך להיות באופן שיכולים לילך לב"ד אחר, לברר.

ע"כ תוכן השאלה.

תשובה

הנה בדבר הבי"ד ששלחו לו הזמנות אף שהודיע להם שאין רצונו לדון לפניהם, בודאי שהצדק עם מע"כ, ומפורש בשו"ע חו"מ סי' י"ד סעיף א' ברמ"א, וז"ל: התובע צריך לילך אחר הנתבע אם הוא בעיר אחרת אע"פ שבעיר התובע בבי"ד יותר גדול, ע"ש.

ובכנסת הגדולה סי' י"ד בהגה"ט אות כ"א מבואר בשם תשובת מהריב"ל ג' טעמים ע"ז, ומסיק דאף דבשו"ע כתב דזה דוקא אם הנתבע בעיר אחרת, מ"מ משום לא פלוג שלא לחלוק במנהג ראוי לנהג כן אפילו בעיר אחת, שהתובע ילך אחר הנתבע, ע"ש.

ובביאור הגר"א שם אות י"ח ציין לגמ' ב"ק מ"ו ע"ב דהוא מדין מוציא מחבירו עליו הראי', דמאן דאית לי כאיבא אזיל לבי אסיא, ע"ש.

ובודאי דלא הי' להם רשות להוציא כתב סירוב עליו וליתנו לבע"ד שלו לביישו, וזה גרם לו שכפו אותו לעזוב את אגודת ישראל שהי' שם עסקן פעיל וחשוב וכדי בזיון וקצף.

ועיי' בשו"ת ויע"ד סי' ר"ט, שאם ב"ד מפרסמים על א' שסרב לדין והוא באמת לא סירב צריכים לבקש ממנו מחילה כהא דב"ק צ"ב ע"א, "אין נמחל לו עד שיבקש ממנו מחילה", ע"ש ובחו"מ (סי' תכ"ב סעיף א') ובסמ"ע שם סק"א דקאי

על צער דבשת, וביים של שלמה יבמות פ"ח אות כ"ז דאף אחר הפיוס יבקש ממנו שיתפלל עליו שלא יענש, ע"כ.

ואם זה בסתם אדם, כ"ש בבי"ד דהכל לפי המבייש והמתבייש, עיי ערוך- השולחן שם ס"י ת"כ, ע"ש.

ואם זה בסתם אדם, כ"ש דכאן המתבייש הוא אדם נכבד ועסקן צבורי, בזיונו יותר גדול, ובפרט שהוא רב בית הכנסת נכנס בכלל מבזה ת"ח, ויש כאן ג"כ גרם חילול השם שיאמרו הבריות שרב נכבד ות"ח מסרב לדי"ת, וזה ממדת הדיינים להיות מתונים בדין, וזה ג"כ "בדין" לתאר אדם בתואר סרבן, ומאתן מאתן שויא.

ועכשיו נדון בשאלת ה"אינזאנקשאן", אם מותר לעשות דבר כזה. והנה האחרונים דנו בדין עיקול שעושים על נכסי חבירו שיש לו תביעה עליו ויש חשש שיבריח נכסיו ולא יהי לו ממה לגבות, מעכבים ע"י ערכאות שלא יזיז נכסיו עד שיתברר הדבר ע"י בי"ד או ערכאות.

עיי ש"ך חו"מ ס"י ע"ג סעיף יו"ד בשם שו"ת רמ"ע מפאנו וז"ל שם: ראינו לכל גדולי רבותינו שנותנים רשות לעכב בדיני האומות ממון הנתבע ביד הנפקד, ואח"כ יסדרו טענותיהם לפני ברורים בדיננו, ע"ש.

ובסי' מנחת פתים כ' ג"כ בשם הרמ"ע וז"ל: במקום פסידא וכו' מותר לעשות עיקול בערכאות ואח"כ ילך לדי"ת, ע"ש. וכן כ' הרמ"ע בתשובות סימן נ"א ששמע שמהר"ם מפאדווא ובית דינו הי' אומר שהמעכב ממון חבירו ע"י ערכאות אפילו בלי רשות אע"פ שעשה שלא כהוגן, אי"ז פוטר מים ראשית מדון שנרשה את חבירו בשביל כך לדון עמו בערכאות חלילה, אלא יבואו לדון בדייני ישראל והמה ישפטו על העיקול ועל גוף הדין, ע"ש.

ועיין בשו"ת מהריא"ז ענזיל ז"ל (בסימן צ"ד) בתשובה להגאון בעמ"ס שו"ת בית יצחק לענין זה שעיקל על ידי הערכאות אם יכול לתבוע בדין תורה מכיון דקיימא לן (בסימן כ"ו סעיף א' בהגה) דאם הלך לערכאות אין לו תביעה עוד בדין תורה, ומהריא"ז ענזיל ז"ל הוכיח באורך דאין ההולך לעקל דומה להולך לדון בערכאות, ואי אפשר לכופו שיסלק העיקול לפני שילך לדין תורה, ואין זה דומה למוסר ולא לתופס. ומכל מקום כתב וז"ל: דאע"ג דלאו שפיר עביד לכתחלה במה

שהלך בערכאות ולא הזמינו לדיני ישראל ולא נטל רשות מבית דין, מכל מקום מצד הדין אין צריך לסלק העיקול.

ובתשורת ש"י חו"מ סימן ר"נ כתב כשה"י הזמן בהול ועשה עיקול אם צריך לסלק העיקול אם אין הלוח רוצה לשלם הוצאות העיקול, וכתב דחייב, ולא כתב דה"י אסור לעשות. ונראה דזה בכלל מה שכתב הרמ"א בסימן ד' דאם עשה על ידי עכו"ם אע"ג דאסור וכו'. ונראה דבאם אי אפשר בלאו הכי ויפסיד שמותר לעקל באיזה אופן שיש לו, כגון שיפסיד אם ימתין עד שיורו בית דין, והוי כמו שכתב מוהר"מ מירזבורג הנז' אם אין שם בית דין וכו', והוי כאין שם בית דין. מיהו באם אין שם הפסד ויכול ללכת לבית דין לעקל או ליטול רשות, נראה דמחוייב, וכמו שכ' בשם כל הפוסקים.

ואע"ג שכתב הרמ"א בסימן ד' דעל ידי עכו"ם אסור, ומשמע דאפילו אם אי אפשר להציל בענין אחר, שהרי כתב דאם עבר ועשה מה שעשה עשוי, והיינו דוקא באי אפשר להציל בענין אחר, כמו שכתב בשם מהר"ק סימן קס"א ותרומת הדשן סימן ד"ש. שם מיירי באופן דמותר לעשות דין לנפשיה ועושה זאת ע"י עכו"ם. מיהו כאן שלא עשה כלום רק שעיקל הדבר בעצמו, עדיין לא עביד דינא לנפשי', ולמה יגרע ממקום שאין שם בית דין דיכול לכופו לבא לפני בית דין, והוא הדין בזה שהרי אינו דן בעצמו ומביאו לפני בית דין. כן נראה לענ"ד.

וכן כתב גאון דורינו הגאון בעל איגרות משה, וז"ל בחו"מ ח"ב סי' י"א: הנה בדבר מה שדברנו אודות נידון שבית דין של אגודת הרבנים שלח הזמנות לאיזה בעל דבר, **שהשיב שאינו מחויב לילך לדון, הנה דבר פשוט ומובן הוא, שא"א לסרב לבוא לדין מחמת שטוען שבעל דינו הלך לערכאות לקבל עיקול למנוע הצד שכנגדו מלגבות ממונו, דאין להחשיב זה כהליכה לערכאות.** וגם פשוט הוא, שאם זה שמסרב עתה לדין באמת בעצמו הקדים הצד שהשיג העיקול, והלכו מקודם לערכאות, שזה סתם טעות וגם עולה להם, לטעון עכשיו בצדקתם שהם פטורים לבוא לדין מחמת שגם הצד שכנגדם הלך לערכאות, ע"ש.

והנה דבריהם שפתי ברור מיללו שמותר לעשות עיקול ע"י ערכאות כל שאין מסדר הטענות לפנייהם נגד בעל דינו, וגם שצריכים לעשות זאת ברשות ב"ד, וגם כמה נביאים מתנבאים בסגנון אחד ה"ה הרמ"ע והרמ"א ושאר אחרונים דאף דעשה בלא רשות בית דין אין לקנוסו, אפילו שיסלק העיקול, ע"ש. וגם מתשובת

הרמ"ע שהביא המנחת פתים משמע שבמקום פסידא מותר לעקל אפילו בלי רשות בית דין, ע"ש.

ובנידון דידן לפי טענת מעלת כבוד תורתו, כיון ששמע שכבר נודע דבר הסירוב בהנהלת אגודת ישראל, עד כדי כך שבקשו ממנו לעזוב את אגודת ישראל, ועד שימצא בי"ד שירצה להזדקק לזה, ועד שישלחו הזמנות יתפרסם דבר סירובו בקרית חוצות, וזה יוכל להזיק להביזנעס שלו בממונו וכבודו, ע"כ עשה מה שעשה. לפי האמור אין לומר שעשה שלא כדין.

ובפרט לפי הידוע לי נהגו בתי דינים סלסול ואין מזדקקים ואין שולחים הזמנות לרבנים הגם שזה לא נכון, וע"ז סומכים מהרע-בנים ביודעים שלית דינא ולית דיינא כנגדם, וסיפר לי אחד מזקני חסידי וויזניץ, ר' גרשון סגל ע"ה, שפעם סר לבית מדרשו של הגאון מראדימישיל בעמ"ח שו"ת מהר"ש ענגיל זצ"ל, ושח מענין זה איך שקשה להביא לדין אנשים מכובדים אם יש תביעה נגדם, והגאון אמר שלא נכון הדבר. וסיפר שפעם נפגש עם הגה"ק בעל "דברי יחזקאל" משיניווא זצלה"ה, וסיפר לו שזה מזמן שלח הזמנה לדי"ת לבני האדמו"ר ר' ישראל בעל אהבת ישראל מוויזניץ זצ"ל, ע"פ הזמנות אחד ממשפחתם, וכבר עבר זמן והם לא ענו, והתייעץ עם הגאון מראדימישיל מה לעשות, כי אי אפשר לעבור בשתיקה ע"ז. והמשיך שנזכר ששמע על חתונה משפחתית שיש להם, ויעץ להאדמו"ר לחכות עוד זמן כי מסתמא הם לא בבית, ולאח"ז הודיע לו האדמו"ר כי כן הי', כי כשבאו חזרה לביתם ומצאו ההזמנה ביקשו סליחה על שלא ענו, כי היו בדרך לחתונה ושהם מוכנים לעמוד לדי"ת מתי שיבקש הרב משינוב, ע"כ.

אבל כן הדבר כי קשה מאד למצוא בי"ד שיזדקק לזה, והוה כאין בי"ד בעיר שמותר לכל הדעות לעשות עיכוב ע"י ערכאות.

ובפרט אם זה נוגע לבי"ד, בודאי שלא ימצא מי שיזדקק לזה ומענה בפיהם, מאמר חז"ל בי דינא בתר בי דינא לא דייקי ואין כן הדברים, והארכת בתשובה (נדפס ב"המאור" סיון תשמ"ב), והבאתי מכמה מקומות בש"ס שעייני ועייני בפסקים ושכן מפורש בתשובת מהר"ם מרוטנברג ואכמ"ל.

הק' שלמה יודא שווייצער
רב דקהל דרכי נועם
פה מאנסי, נוא יארק יצ"ו

ב"ה

שאלה

כ"ו לחדש אלול תשנ"ח לפ"ק

לכבוד הרבני הנכבד ומאד נעלה רדף צדקה וחסד, המפורסם לשם ולתהלה, ברב צדקת פזרונו, ה"ה כש"ת ר' ... נרו יאיר ויזרח עבג"א.

בדבר שאלתו על בית שהי' שייך לזוג א', ונבנה מכספו של הבעל, ואח"כ נתהוו קטטות ביניהם עד שנתפרדו, והלכה האשה לערכאות ופסקו שעל הבעל לעזוב את הבית, והאשה תשב בבית, ולא שלמו הוצאות הבית לא האיש ולא האשה עד שהבאנק הכריזה הבית למכירה, ושלא יאבדו הבית קנה הבית מהבנק, ע"פ בקשת הבעל וראש ישיבה מפורסם, ובינתיים נתגרשו והסכימו ביניהם שהאשה תצא מהבית כדי לתקן אותה מהזנחה שהזניחה את הבית כמה שנים, ואח"כ יוכלו למכור את הבית בסכום הגון, והכסף יתחלק בין הזוג, אבל האשה לא רוצה לצאת מן הבית זה יותר משנה כי ניחה לה בזה יותר שהוא ישלם כל הוצאות הבית והיא גרה שם בחנם, ובדרך כלל במצב כזה כיון שהבית על שמו שולחים מה שקורין "עוויקשאן", דהיינו כיון שאינה משלמת שכר דירה, נותנים רשות להוציאה בעל כרחה, אבל זה לא לפי רוחו להוציא אותה בעל כרחה, על כן נפשו בשאלתו אם מותר לו למכור את הבית כמו שהוא והקונה יעשה את זה אם אין בזה עוול או דבר שלא ביושר, וגם לאחר ששלח לה כמה אזהרות לעזוב את הבית והיא לא עונה אפילו, ע"כ.

תשובה: באמת אין לאשה שום זכות על הבית והיא גרה שמה בגזילה, על שהלכה לערכאות וזה מנהג אותיות גהנם שנשים עושות אם יש להם סכסוך עם הבעל הולכים לערכאות והערכאות מצוים להבעל לעזוב את הבית, ושהאשה תשאר בבית אפילו הבית הוא של הבעל.

ומלבד דעצם הילוך לערכאות הוא עון פלילי, דהוה כמרים יד בתורת משה, והיא חילול השם עיי רש"י בפי ראשון של פרשת משפטים, ובשו"ע חו"מ סי' כ"ו, וזה אפילו אם הערכאות פוסקים כדיני ישראל, ואם אין פוסקים כדיני ישראל יש בזה איסור גזל, ובדיני ישראל הדין דאם הבית של הבעל היא צריכה לעזוב הבית, ואפילו הבית של שניהם או שדרין בשכירות כל כה"ג היא נדחית מפניו ורק אם הבית שלה הוא נדחה כמבואר בשו"ע אבן העזר סימן קי"ט סעיף י"א ע"ש ובסי' ז' דקשה טלטולא דגברא יותר מדאיתתא כדאיתא במס' כתובות דף כ"ח ע"ש.

ובפרט אחר שלא שילמו הוצאות הבית במצב כזה שהבנק הכריזה למכירה הבית והוא קנה הבית ובבית הנקנה אם גר שם מי שהוא ואין לו מה שקורין "ליס" בודאי אם הקונה רוצה למכרו יכולים להוציאו תיכף. ומבואר בשו"ע חו"מ הל' שכירות ע"ש.

וכ"ז אפילו אם משלם השכירות, ואם לא משלם השכירות אפילו יש לו "ליס" יכולים להוציאו כיון שלא מקיים תנאי השכירות וזה פשוט:

וכל זה מדינא אבל היכי דהשוכר אינו משלם דנהפך עליו הגלגל ואין לו לשלם האם מדין צדקה יש ענין להניחה בבית ובנידון דידן שהיא גרה לבד בבית, פשוט שמדין צדקה אין צורך לה לגור בבית רק מספיק לה איזה דירה קטנה, ובהוצאות הדירה הקטנה אין על מע"כ לשאת בעול.

ובפרט אחר שנתגרשה מבעלה, יכולה לפנות למשרדי הסעד של הממשלה אם היא עניי והם ישלמו לה שכר דירה שיש להם תקציב על זה שגובים ממשלמי הניסים, גם של אחב"י, ומגיע לה מדינא דמלכותא, ואפילו במקרים שהם לא נותנים אף אם היא עניי מ"מ אין על מע"כ ג"כ החיוב ע"ז יותר משאר בני העיר ויתן חלקו בין שאר נותנים ותפנה לקופות של צדקה של העיר, ובפרט אם יש לה בנים הם מחויבים לפרנסה מדין כבוד אם עיי יור"ד סימן ר"מ סעיף ה'.

וממילא אפילו תטעון שלא יכולה למצוא דירה, הגם שנתן לה זמן מספיק לחפש מה שגם אין מחויב כאמור שאין לה שום שייכות לבית הזה, ואפילו ממדת חסידות ויושר אין בזה. ובפרט אם יש לה בנים יחפשו הם בשבילה דירה ואם אין מוצאים יכניסו אותה לביתם כאמור שהם מחויבים מדין כיבוד אם ע"כ.

ובפרט שאין הוא מוציאה ורק הוא מוכר את הבית ואין לו לחוש מה שהאחר יעשה, ובפרט באשה כזו שעברה על איסורים חמורים, הליכה לערכות, וגזל בעלה

כנתבאר לעיל, שאין באשה כזו מצות צדקה בכלל כמבואר בשו"ע יו"ד סי' רנ"א
סעיף א' וז"ל המחבר שם, מי שהוא עבריין במזיד על אחת מכל מצות התורה ולא
עשה תשובה אין חיוב להחיותו ולא להלוותו ע"ש.

וכאן עברה הרבה שנים ולא עשתה תשובה ע"כ מכל הטעמים המבוארים אין
כאן שום ספק שהוא לא מחוייב לשאת בעול הוצאות הבית ומותר לו למכור
הבית ואין כאן בית מיחוש כלל לא מדינא ולא ממדת חסידות ולפנים משורת
הדין. כנלע"ד.

הק' שלמה יודא שווייצער
רב דקהל דרכי נועם
פה מאנסי, נוא יארק יצ"ו

ב"ה

שלום וכט"ס למעלת כבוד ידידי הרה"ג ר' ... שליט"א דומ"ץ קהל ... בברוקלין
נוא יארק, מח"ס באר משה על הי ריבית וחוי"מ.

על דבר שאלתך לחות דעתי דעת תורה, והשאלה היא כדלהלן: א. איך לעשות
עם ביי"ד שהוציאו סירוב שלא כהלכה ואינם רוצים לחזור ולבטל להסירוב
שנכתב שלא כדין, וידוע שאותן הביי"ד והדיינים מנהגם (אותיות גיהנום) שאפילו
אם שולחים להם הזמנות והתראות ביי"ד וסירוב אינם הולכים לדי"ת.

ב. אם מותר לילך לערכאות לקבל עיקול נגם הדיינים?

וגם על מה שנדברנו אם כתה"ר ועם עוד כמה רבנים, בענין הפסק באגרות משה
חוי"מ ח"ב סימן י"א, שמותר לילך לערכאות לקבל עיקול במקום שא"א בענין
אחר, וזה לא נקרא הולך לערכאות. והיות וביקש ממנו לענות חוות דעתי מה
שפסקתי בע"פ ולהעלותו בכתב, ע"כ הנני להעתיק הענין שדיברנו וכמו שבארתי
לכתה"ר באריכות.

להלכה למעשה: אין שום שאלה ומותר לכתה"ר לילך לערכאות לקבל עיקול
במקום שא"א בענין אחר, וזה לא נקרא הולך לערכאות, כמו שפסק כבר באגרות
משה חוי"מ ח"ב סימן י"א, ובפרט לביי"ד כזה שאם קוראים אותם לדי"ת אינם
שמים על לבם כלל וכלל, ואינם הולכים ושומעים לדי"ת ולא לשום רב גדול
בעולם, (וכדאי לציין מה ששמעתי מרב גדול אחד, שיכולים להגיע יותר מהם
ליאסיר אראפאת, או לפרעזידענט מארצות הברית מלהגיע להם, שאינם עונים
לאף אחד, ועיי באריכות מה שכי' ע"ז בעל משנה הלכות שמציין מפסקו של הגאון
הצדיק מאלישב שליט"א) וברור לי שהביי"ד הזה לא קראו ולא שנו לא ביו"ד

ובוודאי שלא למדו חו"מ, כפי שנתברר לי ע"י כמה וכמה בתי דינים וגדולי ישראל (הגה"צ רבי פנחס הירשפרונג זצלה"ה, כידוע הי' לו הרבה טענות עליהם, וכידוע מה שאמר שאינם יודעים אפילו ללמוד שאלה ותשובה מאגרות משה, ומה שהם רואים אומרים שכ' שם להיפוך, ואכמ"ל בזה), ולהבחל"ח הגאון האדיר בעל משנה הלכות שאמר לי עליהם שהם זשוליקעס, ואין להם שום ידיעה בחו"מ וכל פסקיהם הם נגד התורה, וגם השטרי בירורין שלהם הם נגד ההלכה כמו שכתב כבר תשובה באריכות בשערי הלכה חלק כ"א, יעיי"ש. וגם הגאון האדיר מיאקא שליט"א אמר לי שצריכים לעקור אותם מן השורש, ועוד כמה גדולים ומפורסמים אמרו לי כזה, ואכמ"ל.

ומצוה רבה להעביר אותם מאומנתם שעוסקים זה שנים הרבה וגוזלים ממון שלא כדין ומצוה להציל העשוק מיד עושקו ולגלות פני הלוט מדיינים מעוותי דין, ולפרסם על כל קצות תבל גופא דעובדא היכי הוה, עם כל פרטי' כדי שידעו הקהל אחת ולתמיד שבעוונותינו הרבים הבי"ד ... נשקעו ונטבעו במצולות מים הזידונים של כסף וזהב דאמעריקא, ואין להם שום חלק וידיעה בעניני חו"מ ואין להם רשות לדון ולהורות בכל הדברים הנוגעים בין אדם לחבירו, וכל הרוצה במשפט צדק יתרחק אלפי מיל מבית דין הלזה.

ובמ"ש בה אמר ה' עשו משפט וצדקה והצילו גזול מיד עושקו וכו' (ירמ' ב"ב ג'). וידוע שאשמיהם של ישראל תלויים בראשי דייניהם (ילקוט שמעוני יהזקאל רמז שמא. דברים רמז תתב). וראה במסכת שבת (דף קל"ט ע"א): אם ראית דור שצרות רבות באות עליו, צא ובדוק בדייני ישראל, שכל פורענות שבאה לעולם לא באה אלא בשביל דייני ישראל. . ואין הקב"ה משרה שבינתו על ישראל עד שיכלו שופטים ושוטרים רעים מישראל בו'.

ובחדא"ג מהרש"א שם כתב, וז"ל: ונראה ע"פ מה שכתבנו בריש פ"ק דב"ק, שפורענות אש היא הקשה שבכל פורענות, שמכלה את הכל. . עיי"ש באורך. ולזה אמר שכל פורעניות וכו', היינו פורעניות אש הכולל כל פורעניות שהוא מכלה הכל, לא באה אלא בשביל דיינים, כמו שהי' בסדום, כמפורש פ' חלק, והוא הטעם שהדין ישר הוא קיומו של עולם, וההיפך המעוות משפט הוא מהרס קיומו של עולם, והי' ראוי לבוא עליהם פורענות זה המכלה הכל כו'. עכ"ל.

ובזהר רע"מ פ' משפטים (דף קי"ז ע"א), איתא, וז"ל:

כל דיין דלא דן דין אמת לאמיתו, דא איהו כאילו אשליט סמא"ל בעלמא . .
ויקים גיהנם, בת זוגי' דסמא"ל, עם סמא"ל . . ובג"ד כד דיין דן דין, גיהנם
פתוחה לפניו משמאלו, בת זוגיה דסמא"ל, וחרב על צוארו, מלאך המות, סמא"ל
מאחורי מעל צואריה, וגן עדן פתוח לימיני', ועץ החיים פתוח לקמי', על רישי'.
אי דן דינא דשקרא שליט עלי' מלאך המות ושחית לי', ולבתר אוקיד לי'
בגיהנם, ואי דן דין אמת, קוב"ה ייעול לי' לגן עדן ואטעים לי' מאילנא דחייא
כו', עכ"ל.

והנה ידוע בשם הנודע ביהודה זצ"ל, שכל הנוגע ברכוש בני"י בגלות (ע"י עיוות
הדין), ה"ז כנוגע בבבת עינו, ומי שמציל רכוש ישראל (ע"י משפט אמת), הרי
זה כאילו הציל כל כלל ישראל. ובמס' סנהדרין (דף ז' סע"א) איתא: כל דיין
שנוטל מזה ונותן לזה שלא כדין, הקב"ה נוטל ממנו נפשו.

ולכן כאשר בעל "חקרי לב" ישב לדון בין איש ובין רעהו, הי' מסתכל מידי פעם
בקלף ה"שויתיי", באמרו שמעשה זה מגין עליו, שלא תצא תקלה מתחת ידו.

וראה באריכות גדול בקובץ ספרים לעניני כשרות חלק ו' בספר "המשפט
בישראל כהלכתה", ח"א, ו"בקובץ שמירת המצות כהלכתן" כרך ד' בספר
"המשפט בישראל כהלכתה", ח"ב בענין דיני תורה, שהבערופוס בוררים
והטוענים, איך שגוזלים וחומסים את הכלל ישראל רח"ל. ואכמ"ל.

בכבוד רב,
בית דין צדק דקהל האלמין
הרב שלום יהודה גראס
ראש בית דין

ב"ה, יום ג' פ' משפטים כ"א שבט תשנ"ח לפ"ק.
שלמא רבא ונפישא, לכבוד ידידי הגה"צ המפורסם האדמו"ר מאונגוואר שליט"א
בעמח"ס שו"ת ח"י חלקים, ועוד

שלום וברכה, באתי בזה לשאול שאלה בעניני די"ת, והשאלה היא כדלהלן:
אני הקטן ועוד שתיים מחברי יסדנו בי"ד לדיני ממונות, ובתחילה כשיסדנו
הבי"ד, עשינו שטרי בירורין הנוסח כמו נוסח של כל הבתי דינים.

ולפני לערך חצי שנה אמרו לי ב' מחברי הבי"ד להכניס בשטרי בירורין נוסח
החדש, (והנוסח החדש נכתב - להשאלה - באותיות בולטות שיהי' בקל לראות ולהבין
השאלה) וזה נוסח השטרי בירורין כדלהלן:

שטרי בירורין

חתימת ידינו דלמטה תעיד עלינו כמאה עדים שאנחנו הח"מ קבלנו עלינו את
דייני בית דין צדק לדיני ממונות בלעקוואד ה"ה הרב יהודה שיין, הרב אברהם
מאיר גרינוואלד, והרב משה גאלד שליט"א,

לבא ולדון בפניהם בדבר הדין ודברים שיש בינינו. והננו מאשרים בזה כי קבלנו
עלינו לקיים את פסק הדין שיצא מלפני בי"ד זה, בין בדין ובין בפשרה הקרובה
לדין, הכל כפי החלטת רוב הדיינים הנ"ל, ללא שום זכות ערעור, לא לפני בי"ד
אחר בדיני ישראל ולא לפני ערכאות המדינה, אלא עלינו לקיים את פסק הדין
כפי אשר יצא מלפני בי"ד הנ"ל ללא שום טו"מ. ואין הדיינים צריכים להופיע
לבירור בבתי משפט הנ"ל. ואין הבי"ד צריך לנמק את פסק הדין. ומוחלים אנו
מראש על כל תביעת ממון שיכולה להיות לנו על דייני הבד"ץ.

כן אנו מקבלים על עצמנו שאם לא יופיע אחד משני הצדדים (אחר קבלת קנין)
לישיבת בית דין במועד הנקבע הרשות בידי הבד"ץ לדון שלא בפניו.

הרשות ביד הבד"ץ להוציא פסקי דין ביניים כפי ראות עיניהם ולהוסיף לשנות ולפרש את פסקי הדין שנתנו.

כל זה נעשה בקנין גמור אגב סודר בביטול כל מודעות דלא כאסמתא ודלא כתופסי דשטרא רק על צד היותר טוב ומועיל. ולא יפסל שטר זה לא בחסיר ויתיר ולא במחק וטשטוש.

ולראיה באנו עה"ח יום.....לחודש.....שנת.....
נאום.....נאום.....

ובתחילה כשיסדנו הבי"ד היי הכל טוב אם אחד עשה ערעור שאלנו את עוד כמה רבנים כדי לברר באופן יסודי את ההלכה המבוארת בתכלית הביאור. עד ששנים מחברי הבד"ץ אמרו לי שאם נכתוב הנוסח דלהלן יהיה יותר קל לנו לעשות ולפסוק כפי העולה על רוחינו ואין אנו אחראים כ"כ כפי שמבואר בהנוסח הנ"ל.

עוד אמרו לי שני החברים מחברי הבי"ד שתשעים אחוז מאנשים שבאים אצלנו סומכים עלינו ולא קוראים הנוסח בכלל רק חותמים בלי לראות מה שחותמים, וכך היי לרוב.

כעת נתעורר לנו שאלה, היות והיי אחד שטען טענות שלא פסקנו כהוגן, על כמה דברים לפי דעתנו, ואחר שלא שמענו אותו יותר, ושלחנו לו הקאפי מנוסח השטרי בירורין שהוא חתם ע"ז, לכן אין לו שום טענות, ותיכף טלפן אלינו, היות והוא לא ראה ולא קרא את השטרי בירורין, והטענה שלו הוא שאם היו אומרים לו מה שכתב בנוסח הזה לא היי חותם על זה אף פעם, ובאמת לא קרא ולא הסתכל כלל בפנים הנוסח.

ושאל אותנו, למה לא אמרתם לי לקרות הנוסח הזה, עוד טען הטוען שלו שג"כ לא קרא הנוסח ואומר שהוא לא חשב כלל שיש בי"ד כזה שיכולים לכתוב נוסח כזה, ואמר ששמע מאחד ששמע מהרב אלישב שליט"א, שאמר כי שטרי בירורין כזה אינו נכון כלל, שאם כתוב בשטרי בירורין שלא יכולים לילך לבי"ד אחר - השטרי בירורין אינו נכון, ובטל ומבוטל. ובזמן הזה צריך להיות כל די"ת אם יש עליי איזה טענות צריך להיות באופן שיכולים לילך לבי"ד אחר, לברר, ורב אחר

אמר עוד טענה, שהיות ובערכאות אפשר לעשות אפיל, לילך למקום יותר גבוה, וג"כ אמר כי כך נהוג בבי"ד של הרבנות הראשות.

עוד טען שאם צד אחד טוען שע"פ הלכה בחו"מ מבואר להיפך, או שאין שום צד לפסוק כך, הבי"ד צריכים לתת מהיכן דנתנו.

לכן רצינו לקבל חוות דעתו בכתב, והשאלה הוא כדלהלן:

א. אם הטענה הוא טענה צודקת, שהיות והצדדים לא ראו וקראו את השטרי בירורין אז כל הדי"ת בטלה. ב. אם צריכים להתחיל הדי"ת מחדש. ג. אם צריכים ליתן מהיכן דנתנו.

אנו מוכנים לשמוע דע"ת מכבודכם, ואם אנו חייבים לשנות, אנו מוכנים לעשות שטר בירורין כנוסח העולם, ולהוציא כל הדברים החדשים, ולבטל הדי"ת הישנה, ולהתחיל הכל מחדש.

בכבוד רב
הק' יהודא שיין
בשם הבד"ץ